

«Urfolk og styringssystem i nordområdene»

Per Selle, Professor ved Institutt for sammenliknende politikk

UiB må satse sterkere på samfunnsvitenskapelige fag i polarforskningen. Det er behov for å bygge opp nye miljø som kan stå sterkt. I Norge er vi tradisjonelt sterke på kunnskap om forhandlinger vi har med andre land, f.eks. om utnyttelse av fiskeriressursene i nordområdene. Samfunnsfagene ved UiB mangler et fokus i sitt samfunnsvitenskapelige engasjement i polarforskningen. Dette er ikke holdbart i lengden for et breddeuniversitet som UIB.

Urbefolkningspolitikken må ses i større sammenheng. Urbefolkningsmobilisering dreier seg ikke først og fremst om kultur men om land og vann. I de store landene skjer det enorme endringer. I Norge, en enhetsstat, har samene eget parlament med stor beslutningsmyndighet men uten myndighet til å generere egne inntekter, f.eks. gjennom skattlegging. I Canada, en føderal stat, som er tilpasset indre selvstyre og autonomi, får urfolk langt større selvstyre også i spørsmål om å generere og å bruke egne offentlige inntekter. Det er store ulikheter i strukturelle rammer og betingelser for urfolkspolitikken i nordområdene.

Samfunnsvitere må gis i oppdrag å studere samfunnsutviklingen i nordområdene. Den er viktigere enn noensinne. I nord er det få aktører, men verdens to mektigste land har interesser der. Arktisk råd er i ferd med å bli viktig. Om bare halvparten av det som er varslet fra land som Canada, Russland, Kina og USA vil skje i nord, så er vi raskt i en helt ny geopolitisk situasjon.